

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการคิดและการสอนเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้คุณภาพ เพราะสังคมไทยเข้าสู่ยุคสังคมข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีข้อมูลข่าวสารมากมายหลายรูปแบบ และเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งที่จำเป็นไม่จำเป็น และมีความสลับซับซ้อนการดำเนินชีวิตประจำวัน จึงต้องใช้ปัญญาความคิดในการวิเคราะห์ให้สามารถเลือกรับข้อมูลข่าวสารได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาความสามารถในการคิดจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์เรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง และเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง (ทิตินา แชมมณี, 2534) และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (อ้างถึงในทิตินา แชมมณี และคณะ, 2544) ได้อภิปรายว่า ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าไปได้เพียงใด ขึ้นอยู่กับการคิดเป็นของคนในประเทศเป็นสำคัญ

การคิด คือ การที่คน ๆ หนึ่งพยายามใช้พลังทางสมองของตน ในการนำเอาข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ ที่มีอยู่มาวางอย่างเหมาะสม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ เช่น การตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ดีที่สุดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาในหมวดที่ 4 มาตรา 24 (2) และมาตรา 24 (3) ไว้อย่างชัดเจนว่า “ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ” ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อแก้ และแก้ไขปัญหาคำการจัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ได้ทำเป็นรักการอ่าน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 14)

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยน จุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคน ในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็ก และเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2549)

จากเนื้อหาของบริบทที่พบในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ซึ่งใน ข้อที่ 2 ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม จากการจัดการเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนสัตยาไส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ที่ผ่านมา ในด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการติดตามตรวจสอบประเมินผลและนิเทศก์การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ปีการศึกษา 2551 พบว่าการประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีระดับคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง และการประเมินคุณภาพด้านครูผู้สอน เรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในวิชาสังคมศึกษา พบว่า ครูผู้สอนมีระดับคุณภาพอยู่ในเกณฑ์พอใช้ (สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2, 2550 หน้า 16-18) จากผลการประเมินดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างนวัตกรรมการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ผู้เรียนได้ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นเครื่องมือทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต และการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข เห็นว่าควรมีการพัฒนาตัวผู้เรียนในด้านการคิดวิเคราะห์ และครูผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การจัดการเรียนการสอนของตนเองโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างสูงสุด

การจัดกิจกรรมของครูมีปัญหา เนื่องจากส่วนใหญ่ให้นักเรียนเรียนในห้องเรียนโดยส่วนใหญ่เน้นการบรรยาย ซึ่งความจริงแล้วผู้เรียนต้องการพลังในการคิด และการเรียนรู้มากกว่าที่จะคล้อยตาม และขึ้นอยู่กับครูผู้สอน หรือสถาบันการศึกษา ดังนั้นการเรียนรู้ต้องคิดจากสิ่งที่ผู้เรียนทำไม่ใช่สิ่งที่ทำกับผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 16) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด ผู้เรียนควรมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นตื่นตัวตื่นใจ ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ ดังนั้นการที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ มีบทบาทเป็นผู้กระทำในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะ และพฤติกรรมตามจุดเน้นที่ต้องการ (วัฒนาพร ระบุว่าทุกข์, 2545, หน้า 22)

ปัญหาดังกล่าวผู้รายงานผลการศึกษได้พยายามศึกษา หลากหลายวิธีเพื่อแก้ปัญหา ดังกล่าวให้ได้ และพบว่ารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน เป็นรูปแบบการสอน แบบหนึ่งที่สุดอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและน่าจะนำมาใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการเรียนโดยใช้โดยใช้ข่าวจาก หนังสือพิมพ์รายวันนั้น มีหลากหลายรูปแบบของการนำเสนอข่าวสารที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับ สังคมไทย ที่กำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้ และพบว่าข่าว หรือเหตุการณ์ที่สำคัญต่างๆจากหนังสือพิมพ์ ยังสามารถสร้างความสนใจของผู้เรียนได้อีกด้วย และจากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาวิจัยในฐานะ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงเห็นว่าการเรียนการสอนโดยใช้ข่าวจาก หนังสือพิมพ์รายวัน เป็นนวัตกรรมหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาด้านการคิดวิเคราะห์ในตัวผู้เรียนได้เป็น อย่างดี

ดังรายงานผลการวิจัยของ ภัทราพร ปรีโยทัย (2551) ได้พัฒนาชุดฝึกทักษะการคิด วิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.20/81.42 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และปรีชญา วันแวน (2551) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญแบบคิดวิเคราะห์จากบทความ สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ แบบคิดวิเคราะห์จากบทความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพโดยเฉลี่ย 88.15 / 87.64 และสุรัตน์ จรัสแผ้ว (2549) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการ คิดวิเคราะห์ของนักเรียน หลังจากที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอกศิลป์ สิงห์เสนา (2552) ได้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเมืองเลย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัย ประทีป ยอดเกต (2550) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการ เรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 พบว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุด กิจกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปรีชญา วันแวน (2551) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญแบบคิดวิเคราะห์จากบทความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญแบบคิดวิเคราะห์จากบทความในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และอัมพร วงวาศ (2549) ได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้สาระจากหนังสือพิมพ์รายวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สาระจากหนังสือพิมพ์รายวันในระดับมาก Millman (1982) วิจัยการนำนิตยสารมาใช้ในการสอนภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศสควบคู่ กับแบบเรียนกับนักศึกษาวิทยาลัยปีที่ 1 โดยการนำไปใช้เป็นกิจกรรมเสริมบทเรียนครั้งละ 30 นาที ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาได้รับเนื้อหาทางด้านภาษา และวัฒนธรรมที่เป็นจริง และมีโอกาสปฏิสัมพันธ์ในการติดต่อสื่อสารมากขึ้น

ปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้รายงานผลการศึกษาค้นคว้าจึงได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวันขึ้นเพื่อพัฒนานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์โดยใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียน และ หลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดชุดกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมุติฐานของการวิจัย

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ชุดกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. ได้แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และความพึงพอใจในการเรียนรู้สังคมศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา คือ เรื่องปัญหาสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ในมาตรฐาน ส.2.1 เข้าใจ และปฏิบัติตามหน้าที่ ของการเป็นพลเมืองดี ค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข ตัวชี้วัดข้อที่ 5 ติดตามข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้ข้อมูล ข่าวสารในการเรียนรู้ได้เหมาะสม 5 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 บีไอไอเว็นภาชีนำเข้า 10 รายการ

เรื่องที่ 2 ประภยิงถล่ม “ไต้ะอิม่าม” ดีเด่น-นายกฯอบต.รือเสาะ 3 ศพ

เรื่องที่ 3 โรคไซนัสอักเสบ

เรื่องที่ 4 โสมเครียดวิกฤต “กิมจิ”ราคาสูง-ลามการเมือง

เรื่องที่ 5 ยามชายฝั่งสหรัฐฯ ตัดสินใจทดลองจุดไฟเผาคราบน้ำมันในอ่าวเม็กซิโก

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละชุด ในด้านความตรงเชิงเนื้อหา
2. นักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชัยหินขวาง จำนวน 3 คน เพื่อหาประสิทธิภาพรายบุคคล และนักเรียน จำนวน 9 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบกลุ่มเล็ก และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพแบบสนาม

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

1. ความเหมาะสมในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้
2. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 75/75

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการคิดวิเคราะห์ที่ใช้ในชุดกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและและวัฒนธรรมสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจ และปฏิบัติตามหน้าที่ ของการเป็นพลเมืองดี ค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข ตัวชี้วัดข้อที่ 5 ติดตามข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้ข้อมูล ข่าวสารในการเรียนรู้ได้เหมาะสม 5 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 บีไอไอเว็นภาชีนำเข้า 10 รายการ

เรื่องที่ 2 ประกบยิงถล่ม “ไต้ะอิหม่าม” ดีเด่น-นายกขอบต.เรือเสาะ 3 ศพ

เรื่องที่ 3 โรคไซนัสอักเสบ

เรื่องที่ 4 โสมเครียดวิกฤต “กิมจิ”ราคาสูง-ลามการเมือง

เรื่องที่ 5 ยามชายฝั่งสหรัฐฯ ตัดสินใจทดลองจุดไฟเผาคราบน้ำมันในอ่าวเม็กซิโก

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนทับหินขวาง โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี และโรงเรียนสัตยาไส อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 72 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสัตยาไส อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ตอนที่ 3 การประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดชุดกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในแบบประเมินความพึงพอใจมี 3 ด้านคือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสัตยาไส อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือความพึงพอใจต่อการเรียน

ระยะเวลาในการศึกษา คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 15 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาชุดกิจกรรม หมายถึง การดำเนินพัฒนาชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่ง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การสร้าง การใช้ และการประเมิน ซึ่งได้นำเนื้อหาจากหนังสือพิมพ์รายวัน
2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่นำข่าวจาก หนังสือพิมพ์รายวันโดยหยิบยกประเด็นปัญหาของสังคมในแง่มุมต่างๆมาประกอบเข้าด้วยกัน ได้แก่ ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวอาชญากรรม ข่าวสุขภาพ ข่าวต่างประเทศ และข่าวสิ่งแวดล้อม ซึ่งจัดไว้ด้วยกันเป็นชุดเพื่อถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ให้กับนักเรียนดำเนินไปอย่างมีคุณภาพพร้อมทั้ง ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ ชุดกิจกรรมประกอบด้วย ชื่อชุดกิจกรรม คู่มือครู คู่มือนักเรียน แผนจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 การวิเคราะห์ข่าวเศรษฐกิจ เรื่องบีไอไอวันภาชีนำเข้า 10 รายการ ชุดที่ 2 การวิเคราะห์ข่าวอาชญากรรม เรื่องประภยงถล่ม “โต๊ะอิหม่าม” ดีเด่น-นายกชอบต.เรือเสาะ 3 ศพ ชุดที่ 3 การวิเคราะห์ข่าวสุขภาพ เรื่องโรคไข้น้ำสออักเสบ ชุดที่ 4 การวิเคราะห์ข่าวต่างประเทศ เรื่องโสมเครียดวิกฤต “กิมจิ”ราคาสูง-ลามการเมือง ชุดที่ 5 การวิเคราะห์ข่าวสิ่งแวดล้อม เรื่องยามชายฝั่งสหรัฐฯ ตัดสินใจทดลองจุดไฟเผาคราบน้ำมันในอ่าวเม็กซิโก ซึ่งแต่ละชุดจะส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. ความสามารถการคิดวิเคราะห์ (Analysis thinking) หมายถึง ความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็น เรื่องราวจากข่าว หนังสือพิมพ์ หรือเหตุการณ์ คิดพิจารณา ใคร่ครวญ ไตร่ตรอง ซึ่งวัดด้วยแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์ครบทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย วิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ วิเคราะห์หลักการ ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ความสำคัญ(Analysis of Elements) เป็นการวิเคราะห์ว่าสิ่งที่อยู่ในข่าว ที่กำหนดให้เน้นว่าอะไรสำคัญ หรือจำเป็น หรือมีบทบาทที่สุด เหตุผลใดถูกต้อง และเหมาะสมที่สุด

3.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationships) เป็นความสามารถในการค้นหาความสำคัญย่อย ๆ ของข่าวที่กำหนดให้ว่าต่างกันอย่างไรสอดคล้อง หรือขัดแย้งกันอย่างไร การวิเคราะห์สัมพันธ์อาจจะถามความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องกับเหตุ เนื้อเรื่องกับผล เหตุกับผล

3.3 วิเคราะห์หลักการ(Analysis of Organizational Principles) เป็นความสามารถที่จะจับเค้าเงื่อนของข่าวที่กำหนดให้ นั้นว่ายึดหลักการใด

4. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์จากหนังสือพิมพ์รายวัน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 5 ขั้นตอนดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอสถานการณ์ เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัย จากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ซึ่งอาจจะกำหนดเป็นคำถามหรือเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุ หรือความสำคัญ เช่น ข่าวนี้ต้องการสื่อ หรือบอกอะไรที่สำคัญที่สุด

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์เป็นการกำหนดประเด็นปัญหาของข่าวที่ต้องการวิเคราะห์ เพื่อค้นหาความจริงโดยกำหนดเป็นวัตถุประสงค์

ขั้นที่ 3 ขั้นกำหนดกฎเกณฑ์ หรือหลักการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้แยกแยะส่วนประกอบของข่าวให้เป็นไปตามลักษณะการคิดวิเคราะห์

ขั้นที่ 4 พิจารณาแยกแยะ เป็นการพินิจวิเคราะห์ทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อยๆ โดยใช้เทคนิคคำถาม 5 W 1 H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) How (อย่างไร)

ขั้นที่ 5 สรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นสำคัญ เพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบ หรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้

5. การเรียนรู้จากหนังสือพิมพ์รายวัน หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยการนำเอาข่าวที่เป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ได้แก่ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวอาชญากรรม ข่าวสุขภาพของคนไทย ข่าวต่างประเทศ และข่าวที่เป็นปัญหาของสิ่งแวดล้อม มาใช้ในการประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ ได้ตามสถานการณ์จริงที่หยิบยกมาใช้ประกอบการสอน

6. ข่าว หมายถึง รายงานของเหตุการณ์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ และเป็นสิ่งที่น่าสนใจ มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อชีวิตของสมาชิกในสังคม ซึ่งในปัจจุบันนี้จะประกอบด้วยข่าวหลายชนิด เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวการเมือง ข่าวการเมือง ข่าวอุบัติเหตุเพลิงไหม้ และภัยพิบัติ ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการศึกษาและวิทยาศาสตร์ ข่าวสังคม ข่าวบันเทิง

7. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนโดยใช้หนังสือพิมพ์รายวัน หมายถึง ความรู้สึกในทางที่ดีในเชิงบวกของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบ ขั้นตอน และการจัดกิจกรรมใน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์โดยใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วัดได้โดยใช้ แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ใน 3 องค์ประกอบคือ

7.1 ปัจจัยนำเข้า เป็นการวัดในด้าน คู่มือนักเรียน เนื้อหา เวลาเรียน สื่อการเรียน บัตรกิจกรรม แบบวัดการคิดวิเคราะห์

7.2 ด้านกระบวนการ เป็นการวัดในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอน ของกิจกรรม

7.3 ด้านผลผลิต เป็นการวัดในเรื่องกิจกรรมการเรียนรู้ในการวิเคราะห์ ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการ

8. เกณฑ์ 75/75 หมายถึง เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของคะแนนร้อยละ ที่ใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวันกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

75 ตัวแรก คือ ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำได้ในระหว่างเรียนด้วย ชุดกิจกรรม มีค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75

75 ตัวหลัง คือ ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำได้จากการทำแบบทดสอบ หลังเรียนแต่ละชุดกิจกรรม มีค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75